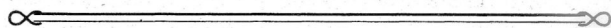


HARMADIK FEJEZET



A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓSÁG A PUSZTULÁS ELŐTT

Demográfiai szerkezet

A MAGYAR ZSIDÓSÁG fejlődésében az első világháború történelmi vízvonalnak jelentett. Kétszáz évi fokozatos emelkedés után mind abszolút számokban, mind százalékosan elkezdődött a hanyatlás. A történelmi Magyarország zsidó lakossága 1910-ben tetőzött. A csaknem 21 milliós népességen belül 911 227 főt számlált, ami 5%-nak felelt meg. Közülük 471 355 zsidó élt a trianoni Magyarországon, vagyis az össznépeség 6,2%-a.

Az első világháború után a trianoni Magyarország zsidó lakossága fogyásnak indult. Lélekszáma 1920-ban 473 355 volt, azaz 5,9%, 1930-ban már csak 5,1%, vagyis 444 567 fő (lásd az 1. fejezetet). Egy évtized leforgása alatt 28 788-cal csökkent, vagyis 6,1%-kal, míg a nem zsidó lakosság csaknem 700 000-rel, 8,7%-kal nőtt. A százalékos csökkenés tovább folytatódott, 1941-ben már csak 4,9%-ra rúg a zsidóság aránya, a lélekszáma lefogy 400 981-re, és 1946-ban a Holocaust hatására már mindössze 1,6%-nyi, vagyis alig 143 624 fő. Kiváltképpen Budapesten volt fájdalmas mérvű a veszteség, itt 1920-ban a főváros lakosságának 23,2%-a zsidó, lélekszámuk azonban 215 650 főről 1930-ra 204 301-re ment vissza (20,3%), 1941-ben pedig 184 453-ra (15,8%).¹

1830-ig a zsidó lakosság túlnyomó többsége, 68,1% vidéken élt, részint gazdasági okok következtében, de főként azért, mert lakhelyük korlátozás alá esett. Amilyen mértékben ezek a korlátozások enyhültek, úgy áramlottak a zsidók egyre nagyobb számban a kis- és nagyvárosokba. 1890 táján a vidéken megtelepedett zsidók aránya már nem haladta meg a 36,2%-ot. 1941-ben a zsidóságnak mindössze 18,3%-a élt községekben.²

Az 1944-es katasztrófa előtti időkben a zsidó népesség csökkenésé-